

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Het nieuwe theaterleren : een veldonderzoek naar de rol van theater binnen Culturele en Kunstzinnige Vorming op havo en vwo

Dieleman, C.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Dieleman, C. (2010). Het nieuwe theaterleren : een veldonderzoek naar de rol van theater binnen Culturele en Kunstzinnige Vorming op havo en vwo Amsterdam: Vossiuspers UvA

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <http://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Inhoudsopgave

VOORWOORD.....	9
1 INLEIDING EN VRAAGSTELLING.....	13
1.1 INLEIDING.....	14
1.2 DE STAND VAN ZAKEN BINNEN CKV.....	17
1.2.1 <i>De invoering van CKV</i>	17
1.2.2 <i>Problemen en controverses</i>	20
1.3 DE STAND VAN ZAKEN BINNEN HET ONDERZOEK.....	22
1.3.1 <i>Empirische sociologie: cultuurdeelnameonderzoek</i>	23
1.3.2 <i>Onderzoeken van het SCO-Kohnstamm Instituut</i>	26
1.3.3 <i>Cultuurnetwerk</i>	27
1.3.4 <i>Het CKV1-volgproject</i>	27
1.3.5 <i>Monitorstudies</i>	28
1.3.6 <i>Internationaal onderzoek naar de effecten van kunsteducatie</i>	29
1.3.7 <i>The Wow factor: Anne Bamfords internationale benchmark</i>	30
1.3.8 <i>Publicaties over de invoering van het vak drama</i>	35
1.3.9 <i>Het tijdschrift Theater & Educatie</i>	36
1.3.10 <i>Hans van Maanen: Het Nederlands Toneelbestel van 1945 tot 1995</i>	36
1.4 THEORETISCH KADER.....	37
1.4.1 <i>Bourdieu</i>	37
1.4.2 <i>Netwerktheorie</i>	46
1.5 PROBLEEMSTELLING EN ONDERZOEKSMETHODE.....	55
1.5.1 <i>Probleemstelling en onderzoeksvragen</i>	56
1.5.2 <i>Begripsbepalingen en onderzoeksmethode</i>	59
1.5.3 <i>Begrenzings van het onderzoek</i>	61
2 THEATER EN EDUCATIE IN HISTORISCH PERSPECTIEF.....	63
2.1 INLEIDING.....	63
2.2 DE NEGENTIENDE EEUW.....	64
2.2.1 <i>Kunsteducatie in de eerste helft van de negentiende eeuw</i>	65
2.2.2 <i>Het adagium van Thorbecke (1862)</i>	67
2.2.3 <i>Ontwikkelingen vanaf 1870</i>	68
2.3 DE PERIODE 1900-1940.....	71
2.3.1 <i>Het lekenspel</i>	72
2.3.2 <i>De reformpedagogiek</i>	74

2.4 NA 1940	75
2.4.1 <i>De vorming van het Nederlandse theaterbestel</i>	76
2.4.2 <i>Theatereducatie en de vrije expressiebeweging</i>	79
2.4.3 <i>Kunsteducatie onder de Mammoetwet</i>	84
2.4.4 <i>Theater en theatereducatie als onderdeel van het welzijnsbeleid</i> 87	
2.4.5 <i>Actie Tomaat: explosie van het theaterbestel</i>	91
2.4.6 <i>De ontwikkeling van het vak drama</i>	95
2.5 ENKELE CONCLUSIES	99
3 HET VELD VAN THEATER EN CKV	103
3.1 INLEIDING	103
3.2 ONDERWIJSVERNIEUWING IN DE JAREN NEGENTIG.....	104
3.2.1 <i>De invoering van de basisvorming</i>	105
3.2.2 <i>De Tweede Fase</i>	107
3.2.3 <i>Het vmbo</i>	114
3.2.4 <i>Schaalvergroting</i>	116
3.3 CKV.....	117
3.3.1 <i>De vier domeinen van CKV</i>	119
3.3.2 <i>De rol van de docent: kunstcoördinator, mentor, vakdocent</i>	123
3.3.3 <i>KCV</i>	126
3.3.4 <i>CKV in het vmbo</i>	128
3.3.5 <i>Educatieve uitgeverijen en lesmethodes</i>	131
3.4 CULTURELE INSTELLINGEN ALS PARTNER IN EDUCATIE.....	133
3.4.1 <i>De theatergezelschappen</i>	134
3.4.2 <i>De theaters</i>	141
3.4.3 <i>Bemiddelende instanties</i>	142
3.5 STIMULERING VANUIT DE OVERHEID: CULTUUR & SCHOOL EN ACTIEPLAN CULTUURBEREIK.....	145
3.5.1 <i>Cultuur & School</i>	146
3.5.2 <i>Actieplan Cultuurbereik</i>	151
3.5.3 <i>Kunst van leven</i>	155
3.6 CKV IN INTERNATIONAAL PERSPECTIEF: VERGELIJKING MET ANDERE LANDEN	157
3.7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES	160
4 THEATER EN CKV: HET VELD EN DE SPELERS	165
4.1 INLEIDING	165
4.2 DE RESPONDENTEN	168
4.3 DOCENTEN EN LEERLINGEN CKV.....	173
4.3.1 <i>De organisatie van CKV</i>	174
4.3.2 <i>De status van het vak</i>	181

4.3.3	Het lesprogramma	184
4.3.4	Lesmethode.....	191
4.3.5	De keuze van de culturele activiteiten.....	194
4.3.6	CKV-vouchers	200
4.3.7	Het netwerk en de rol van theater	202
4.3.8	Hoge en lage cultuur	205
4.3.9	Het effect van CKV.....	209
4.4	DOCENTEN EN LEERLINGEN KCV.....	213
4.5	MEDEWERKERS THEATERGEZELSCHAPPEN	219
4.5.1	Doelstellingen	219
4.5.2	Doelgroepen.....	223
4.5.3	Visie op onderwijs	228
4.5.4	Educatieve activiteiten	233
4.5.5	Netwerk	242
4.6	MEDEWERKERS VAN THEATERS	249
4.6.1	Doelgroepen en doelstellingen.....	250
4.6.2	Visie op onderwijs	253
4.6.3	Aanbod van voorstellingen en activiteiten	254
4.6.4	Netwerk	261
4.7	MEDEWERKERS VAN BEMIDDELENDE INSTANTIES	265
4.8	SAMENVATTING EN CONCLUSIE	268
5	KIEZEN VOOR KWALITEIT: OVER CULTUUR, KUNST EN CANON	275
5.1	HET KEUZEPROBLEEM	275
5.2	HOGЕ EN LAGE CULTUUR	279
5.3	DE CANON	281
5.4	KWALITEIT	284
5.5	DE ESTHETISCHE ERVARING	288
5.6	CONCLUSIE	292
6	SAMENVATTING EN CONCLUSIE.....	295
6.1	THEATER EN CKV IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS	296
6.2	TWEE VELDEN KOMEN SAMEN.....	298
6.3	DE PEDAGOGISCHE VISIE VAN DE CKV-DOCENT	300
6.4	DE CLASSIFICATIE VAN CULTUUR EN HET BELANG VAN THEATEREDUCATIE	302
6.5	DE VISIES VAN DE ACTOREN	305
6.6	DIVERSITEIT IN NETWERKEN.....	306
6.7	REFLECTIE OP DE GEHANTEERDE ONDERZOEKSMETHODE	308

LITERATUUR	311
SUMMARY.....	332
SAMENVATTING	336
INDEX	340